

"Svensk" BRANDKÅRSTIDNING

FÄKÖRGAN FÖR SVERIGES BRANDKÅRER

N:o 1.

GÖTEBORG.
Joh. Olssons Efr. Boktr.
1912.

Jan. 1913

Äges af:
Svenska
Brandmänna-Förbundet.
Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:
Öfverbrandmästare
ERIK BLOMGREN,
Göteborg. Tel. 10125 & 71

Prenumerationspris:
Kr. 2: 75 för år. Lösn. 25 öre.
Annonsspriser:
I texten 1 kr., å andra platser 70
öre pr cm. och spalt

Kolsyresprutan "KUSTOS"

(SVENSKT PATENT. -- SVENSKT FABRIKAT)

ODENIUS**Maskinaffär****:: GÖTEBORG ::**

sålda i Sverige under 2 års tid. Finnes i tre
storlekar: 65-liters, 12-liters och 8-liters. Mest
-- effektiva eldsläckningsapparater. --

Kontinuerlig "KUSTOS"

är körbar och har 2 stycken behållare om 65 liters rymd vardera.
Skötseln är den enklast möjliga. Sprutningen med "Kontinuerlig
KUSTOS" försiggår utan albrott och huru länge som helst. ::

415

Ludwigsbergs Werkstads Aktiebolag,

STOCKHOLM.

STÖRSTA SPECIALFABRIK I NORDEN

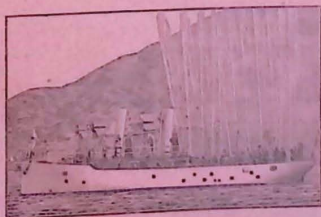
FÖR

ÅNGSPRUTOR, FLODSPRUTOR,
Bensin-Motorsprutor.

SPRUTPUMPAR för ELEKTR. eller MOTOR-
DRIFT, ALLA SLAG.

HANDKRAFTSPRUTOR, SLANGKÄRROR,
SLANGAR.

ÄLDRE SPRUTOR MODERNISERAS.

9,000 minutliters sprutbåt,
12 st. 22 mm. strålar.

414

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag tillverka sug- och spöslangar samt tekniska
Gummivaror af alla slag.

Afdelningskontor och nederlag: SKEPPSBRON 4. GÖTEBORG

Metallfabriksaktiebolaget
C. C. Sporrang & Co

Regeringsgatan 23, Stockholm m

Knappar och
 Uniformseffekter

för Brandkårer.

Katalog sändes fritt på begäran.

409

Elanders

Hela Sverige rundt, dit jern-
 väg leder, leverera vi vara sängar
 och sängkläder fraktfritt.

Ingen kostnad för emballage.

Elander betalar frakten pr järnväg.

A.-B. Göteborgs Jernsängsfabrik

Rt 5351, 5757. Elander & Co. Korsg. 7 & 9.
 296 GÖTEBORG.

Sprid

denna

Tidning!

Aug. Olssons Jernhandel

GEFLE.

Telefoner: 50 & 546.

Öalsorteraadt lager af jernvaror

i

parti och minut.

408

412

HÖGSTA
 KVALITEER **SPRUTSLANGAR**

för brandredskap, gatu- och parkbe-
 vattning.

Slangarmatur, Brandredskap, Ga-
 tubevattningar, Soppmaskiner, Soppkär-
 ror m. fl. redskap för kommunala verk. In-
 fordra uppgifter från

Akt.-Bol. Wilh. Sonesson & Co., Malmö.

Ledig annonsplats.

Gynna annonsörerna!

JOHNSON & CARLSONS

Telefon 4111.

Kopparslageriaffär,
 Husargatan 24.

Alla slags kopparslageriarbeten verk-
 ställas. Kopparkärl, handgjorda, stort
 lager. Förteningar utföras dagl. med kem.
 rent tenn. Kärlen hämtas och hembäras.

375

”SVENSK”
BRANDKÅRSTIDNING
 FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÅRER

N:o 1.

GÖTEBORG.
Joh. Oissons Efr. Boktr.
1912.

Jan. 1913

Äges af:
 Svenska
 Brandmänna-Förbundet.
 Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:
 Öfverbrandmästare
 ERIK BLOMGREN,
 Göteborg. Tel. 10125 & 71

Prenumerationspris:
 Kr. 2: 75 för år. Lössn. 25 öre.
 Annonspriser:
 I texten 1 kr., å andra platser 70
 öre pr cm. och spalt

Eskilstuna brandkår.

Grupp af Eskilstuna brandkår.

Eskilstuna stads fasta brandkår, som i sitt ungefärligen nuvarande skick uppsattes år 1897, består af en mindre kasernerad samt en större icke kasernerad styrka.

Kasernerade kåren.

1. Brandchef,	lön 2,700 kronor	samt	fri bostad.
1. Brandmästare,	1,800	,	,

1. vice Brandmästare (maskinist i stadshuset) åtnju-
ter hyresbidrag med 225 kr.
pr år.
5. Brandsoldater, lön 1:sta året 480 kr.
2:dra o. 3:dje » 600 »
4:de o. följ. » 660 »
fri kost, fri uniform och inkvartering.

Icke kasernerade kären.

1. vice Brandchef, oaföнад.
5. Förmän o. 45 Brandsoldater
lön 1:sta året 80 kronor.
2:dra » 100 »
3:dje » 120 »
4:de o. följ. » 150 »

Förmansarvode kr. 30: pr år, fri uniform.

Ersättning för tjänstgöring vid eldsvidor utgår med 50 öre pr timme, dock så att minsta ersättning för uttryckning utgör 1 kr. För tjänst å stationen utöfver den kontrakterade utgår ersättning enligt öfverenskommelse med Brandchefen.

Icke kasernerade kären alarmeras medelst ringklockor uppsatta i såväl resp. bostäder som arbetsplatser belägna i skilda delar af staden. Deras tjänstgöring i öfrigt består enl. kontrakt uti öfning minst 12 gånger årligen, nattjänst med 1 man för hvarje natt samt dagtjänst med en förman och 4 man hvarje sön- och helgdag.

Å brandstationen, som är provisoriskt inrymd uti stadshuset, finnes placerad:

1 *Automobil* (elektrisk), utrustad med c:a 600 meter slang å rullar, 1 stagstege, 4 skarfstegar, 2 hakstegar, 1 rutschduk, brandposthufvud, strålrör samt diverse brukliga småredskap såsom spadar, yxor, spett, lyktor, faktor o. d.

1 *Redskapsvagn för häst*, utrustad i hufvudsaklig öfverensstämmelse med bilens utrustning.

1 *Mekanisk Stege* (Nürnbergertyp) af 21 mtrs längd finnes placerad vid ett i stationens omedelbara närhet varande åkeri, hvars innehafvare enligt öfverenskommelse är skyldig att vid alarm ombesörja densammans skynsamma transport till brandstället.

1 *Ångspruta* (Ludvigsbergs n:r 3) är stationerad vid Munktells verkstäder, som ombesörjer densammans skötsel och transport.

Den öfriga redskapen, som kären förfogar öfver, finnes placerad i skjul uti skilda delar af staden och består af: 1 mek. stege (Ulmermodell) å 15 meter, 9 handkraftsprutor, 16 slangkärror samt diverse rifnings- och bergningsredskap.

Hela slangförrådet utgör öfver 6,000 meter. I vattenledningsnätet finnes nedsatta 160 st. brandposter, gifvande ett tryck varierande mellan 3 å 4 atmosfärer.

Brandtelegrafan af L. M. Erikssons tillverkning är af den för landsortstäderna vanliga typen. Ledningsnätet går hufvudsakligast i jordkablar. Brandskapens antal är 39 st., däraf 5 st. enskilda.

Alarmeringen ombesörjes af polispersonalen och äro apparater härför äfvensom brandtelegrafens centralapparat placerad å den vägg om vägg med brandstationen varande polisstationen.

Förslag till byggande af ny brandstation är af brandstyrelsen inlämnadt till stadsfullmäktige, som den 14/11 1912 remitterade detsamma till drättselkammaren och beredningsutskottet för yttrande. Detsamma omfattar dels hufvudbyggnad, rymmande redskapshall 27x13 meter, expeditiions- och vakt- rum, gymnastiksal, logement för manskap, bostäder för brandchef, brandmästare och förmän med familjer samt för 3 gifta brandsoldater; dels ett bostadshus för 12 familjer samt en större verkstadsbyggnad, allt för en beräknad kostnad af 275,000 kr.

Det vore synnerligen önskvärdt att detta förslag utan onödig tidsutdräkt vunno bifall, enär det utrymme brandkären nu förfoga öfver är så knappt tillmätt, att det i hög grad verkar menligt på brandkärens prestationsförmåga. Med förslagets antagande skulle emellertid kären i sinom tid komma att föfoga öfver en rymlig, tidsenlig station och därmed äfven vinna möjlighet, att på ett rätt sätt fylla de fordringar samhället har rätt att ställa på sin brandkår.

S.

Personalen vid Göteborgs brandkår begär högre lön.

Brandmanskapet i Göteborg har nyligen till brandchefen med anhållan om tillstyrkan och vidare befordran öfverlämnat en ansökan om löneförhöjning, så lydande:

Till

Drättselkammaren i Göteborg.

Undertecknade, vid härvarande brandkår anställda brandförmän och ordinarie brandkarlar, få härmed vördsamt anhålla om förbättring af våra nuvarande löneförmåner.

Som skäl härför bedja vi få anföra följande:

Sedan herrar stadsfullmäktige senast beviljade oss löneförbättring, ha alla lifsförmödenheter stigit i pris rent af oerhördt, hvarigenom den för oss då bestämda lönen betydligt sjunkit i värde, så att vi numera ej ens med den största sparsamhet kunna reda oss utan skuldsättning, och således ej se oss i stånd att kunna drägligt försörja oss och våra familjer.

Vidare bedja vi få framhålla vår bundna och stränga tjänstgöring, som är af den sär-

egna art, att den säkerligen är utan motstycke i någon annan tjänst, i det att man nödgas leva i en ständig spänning under den långa tjänstgöringen å stationen. Denna spänning lämnar oss ej ens under fridagen, ty äfven då kunna vi, om vi vistas i våra hem, när som helst af larmklockorna kallas till tjänstgöring.

Den tid vi kunna i lugn och ro egna åt hemmet och familjen eller till förströelse utomhus blir därför högst obetydlig. Tillstöter dessutom andra svårigheter, t. ex. af ekonomisk art, verka dessa gifvitsvis ännu mera nedtryckande, än fallet vore, om man förde ett mindre bundet lefnadssätt.

Det är således minst lika nödvändigt för oss som för andra befattningshafvare att vara så pass väl aflönade, att nöd eller skuldsättning med förständig sparsamhet, ej behöfva ifrågakomma.

Poliskonstaplarna vid härvarande poliskår, hvilka äfven ha en tjänstgöring som fordrar påpasslighet — dock ej i så hög grad som vår — ha länge åtnjutit en afsevärdt högre lön än brandmännen och ha sedan nyåret fått denna ytterligare förbättrad, så att deras lön från början nu öfverstiger vår med ända till 600 kronor, och vi våga påstå, att vårt arbete måtte anses vara af lika stor vikt för staden som polisens, och lefnadskostnaderna blifva ej billigare för oss än för dem.

I Stockholm ha brandmännen till brandchefen därstädes för omkring ett år sedan öfverlämnat framställning om förbättrade aflöningsförmåner, för hvilken framställning brandchefen uti en den 24 maj 1912 daterad till drätselkammarens första afdelning ställd skrifvelse lämnar redogörelse. Uti denna framställning anhåller brandmanskapet om en begynnelselön fr. o. m. 4:de tjänsteåret af 1,680 kronor. Hårtill skulle komma 4 ålderstillägg å 120 kr. efter 6, 9, 12 och 15 års tjänst, hvarigenom slutaflöningen skulle komma att utgå med 2,160 kronor. Hvad tjänstgöringsförhållandena beträffa, har Stockholms brandmanskap från och med nyåret fått dessa högst betydligt förbättrade, så att brandmännen ha fritt nästan hvar tredje dygn.

I Köpenhamn, där nu så väl hyror som lifsförnödenheter äro betydligt billigare än här, åtnjuta brandmännen sedan flera år tillbaka en betydligt högre aflöning än vi, och dessutom ha de, med inskränkning för teatervakter, hvartannat dygn fritt.

Brandmännens utbildning för sitt yrke anses numera allmänt böra beräknas till tre år, under hvilken tid de såväl i Göteborg som i Stockholm ej heller erhålla någon fast anställning, utan endast kontrakt på ett år i sänder.

Sedan de efter dessa tre profår visat sig vara passande för det yrke de valt och anses såsom utbildade brandmän, erhålla de fast anställning med kontrakt tills vidare. Det bör därför anses billigt, att de efter denna tid erhålla en aflöning, som mera än de nuvarande svarar mot nutida fordringar.

På grund af de skäl vi här öfvan anfört, få vi vördsamt anhålla, att, med bibehållande af det nu utgående hyresbidraget å 250 kronor årligen till de gifta, aflöningen för brandman under de tre profåren måtte från och med nästkommande år bestämmas till 1,200 kronor årligen, och att begynnelselönen för utbildad brandman, d. v. s. från och med det 4:de året, måtte bestämmas till 1,440 kronor, jämte tre ålderstillägg å 120 kronor, hvardera att utgå efter 6, 9 och 12 års tjänst, vidare ett befälsarvode af 200 kronor för brandförman.

Göteborg den 17 januari 1913.

Undermaskinisterna och elders vid samma brandkår anhålla i särskild skrifvelse att, med bibehållande af det nu utgående hyresbidraget af 250 kronor för de gifta, begynnelselönen måtte bestämmas för undermaskinist till 1,550 kronor och för eldre till 1,350 kronor årligen, jämte tre ålderstillägg å 200 kronor hvartera att utgå efter 4, 8 och 12 års tjänst.

Öfverbrandmästarna och brandmästarna, hvilka redan tidigt förra året inlämnade sin ansökan, ehuru denna ej ännu blifvit slutbehandlad i drätselkammaren, anhålla att, förutom bostad och beklädnadsersättning, lönen för brandmästare måtte sättas till 2,100 kronor och för öfverbrandmäst. till 2,700 kronor, jämte två ålderstillägg för hvarje befattningshafvare, hvardera å 250 kronor, efter 5 och 10 års tjänst i graden.

Hedrad brandchef.

Lördagen den 14 sitlidne december hölls på brandstationen i Norrköping en högtidlighet, hvarvid borgmästare Björkman till stadens brandchef R. Mossberg öfverlämnade Städernas Allmänna Brandstodsbolags stora guldmedalj »för mod i fara och medborgerlig förtjänst». Högtidligheten öfvervars af styrelseledamöterna i Städernas Allmänna Brandstodsbolag.

Sprid denna Tidning!

Rickard Lindblom.

Brandförmannen vid Stockholms brandkår, Rickard Lindblom, firade den 23 januari sitt 25-årsjubileum som brandman och fick med anledning häraf mottaga en mängd lyckönskningar, blommor och telegram från många vänner, hvarjämte han personligen uppvaktades af kamrater vid kåren, som med anledning af högtidsdagen till honom överlämnade en subskriberad minnesgåva, ett guldur med inskription.

Stockholms brandautomobilspruta.

Den för Stockholms brandkår beställda automobilen, kombinerad med motorspruta, har nu levererats. Leverantör af själlva motorvagnen är Neue Automobil Gesellschaft i Berlin. Karosseriet och större delen af utrustningen har däremot utgått från brandstationens egna verkstäder. Kostnaden för hela vagnen med utrustning uppgår till cirka 26,000 kronor. Motorn å vagnen är af 60 hästkrafter och hastigheten kan drivas upp till 45 kilometer i timmen. Hela vagnens vikt uppgår till 4,870 kg. Vagnen har förutom den nödiga utrustningen plats för 10 personer, chauffören inberäknad. Utrustningen utgöres af 600 meter slang, stegar och lifräddningsapparater m. m. Motorsprutans kapacitet är 2,000 minuter. Vid den afprovning af sprutan, som på förestående af brandchefen företogs vid Söder Målarstrand den 18 dennes inför inbjudna in-

tresserade visade motorn en jämn och säker gång. Slangar drogoss upp på det närliggande cirka 30 meter höga berget och gäfvos från denna punkt samtidigt åtta strålar om 20 meters höjd. En god föreställning om den nya motorvagnens hastighet gifves af brandchefens meddelande, att vägen mellan Södertelje och Stockholm med densamma tillryggalagts på en tid af 55 minuter. Vagnens förenade egenskaper af transportfordon och spruta, dess stora hastighet och slutligen den omständigheten, att sprutan vid framkomsten till brandstället är färdig till omedelbar funktion, göra, att densamma måste betraktas som en synnerligen värdefull tillökning i hufvudstadens brandsläckningsmateriel.

Tarifföreningens fordringar på mek. brandsprutor.

Tarifföreningen har genom ett nyligen fattadt beslut fastställt de minimifordringar, som föreningen ställer på en mekaniskt drifven brandspruta — drifven med ång- eller explosionsmotor — för att den må kunna medföra rabatt i gällande brandförsäkringspremier.

Sedan det först förklarats, att sprutans kapacitet måste bestämmas med hänsyn till de lokala förhållandena i hvarje fall — såsom minimikapacitet föreskrifves dock 500 minuter — angifvas de öfriga fordringarna i efterföljande punkter:

1:o. Den kvantitet vatten pr minut, för hvilken sprutan är konstruerad, skall under normala förhållanden kunna levereras genom strålrör vid 6 atm. vattentryck i sprutan och en vertikal sughöjd upp till 2,5 meter från marken.

2:o. Sprutan skall äfven kunna arbeta med effektiv stråle vid en vertikal sughöjd upptill 5 meter från marken.

3:o. Sprutan skall kunna arbeta med ett jämnt tryck af 6—9 atm.

4:o. Sprutan skall vara så konstruerad att maskineriet ej stannar, äfven om all sprutning plötsligt upphör.

5:o. För kontrollerande af vattentryck i sprutan skall densamma antingen vara försedd med manometer eller med normalförskrufning för anbringandet af en dylik.

Henrikssons prisbelönta Benzinmotorsprutor

försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. BERGSTRÖM & Co. STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

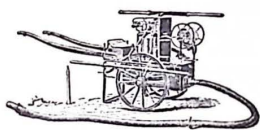
Svenska Brandsläckningsapparaterna RAPID & PUMP-RAPID

försäljas genom

HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

Rikstelefon Ö. 320.

HENRIKSSONS prisbelönta Handkraftsprutor

försäljas genom

Herr. Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

Telegraf-adr.:
Sprutbolaget

A.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,
och Mekaniska Verkstad. **STOCKHOLM Sö.**

Rikstelef.
6 053.

Från Västerås brandkår.

Den 9 sistlidne sept. inlämnade brandmanskapet en till stadsfullmäktige ställd ansökan om löneförbättring och ålderstillägg från och med den 1 januari 1913.

Manskapet begärde här en höjning af lönen med 100 kronor samt två ålderstillägg å 100 kronor efter 6 och 8 års tjänst.

Brandstyrelsen mottog skrivelsen mycket välvilligt och tillstyrkte den i hufvudsak. Endast beträffande brandmästarens ålderstillägg, hvilka nu utgå med 150 kr. efter hvardera 3 och 6 år och de begärda ytterligare ålderstilläggen å 150 kr. efter 10 och 15 år, var den af annan mening. I stället för dessa begärda fyra ålderstillägg föreslog styrelsen två å 300 kr. efter 5 och 10 år.

Drätselkammaren afstyrkte hela ansökan och föreslog i stället ett dyrtidstillägg för hvarje befattningshafvare å 150 kr. för hvardera.

Brandstyrelsens förslag om indragning af en brandsoldatsbefattning och inrättande i stället af en ny vice brandkorpralsbefattning tillstyrktes däremot af drätselkammaren.

Vid ärendets behandling i stadsfullmäktige beslutades i enlighet med drätselkammarens förslag.

Brandskador i Sverige år 1912.

Enligt uppgifter från de 6 svenska brandförsäkringsaktiebolagen, 23 st. läns- och andra ömsesidiga bolag samt 17 st. utländska bolag utgöra sammanlagda beloppen af de af dessa bolag reglerade brandskador inom Sverige in-
nevarande år:

för januari månad.....	kr.	1,039,498: 83
» februari »	»	740,804: 19
» mars »	»	682,443: 59
» april »	»	365,596: 29
» maj »	»	848,494: 27
» juni »	»	714,490: 22
» juli »	»	722,469: 32
» augusti »	»	1,185,854: 80
» september »	»	673,262: 98
» oktober »	»	1,102,550: 81
» november »	»	853,439: 48

S:ma 8,928,904: 78

(Gjallarhornet)

Elektriska anläggningar och eldsvådor.

I samband med Tarifföreningens årsmöte i Göteborg höll professor *Fredrik Lamm* på begäran af brandinspektörerna den 4 nov. ett föredrag å Chalmerska Institutet öfver uppkomsten af s. k. elektriska eldsvådor.

Sedan föredragshållaren påpekat, att antändning kan uppstå ej blott vid arbetsöfverföring på elektrisk väg utan vid all slags arbetsöfverföring, äfven mekanisk, redogjorde han för fyra till sin princip olika sätt, på hvilka eld kan uppstå uti elektriska anläggningar, nämligen genom direkt uppvärmning af själva ledningsmaterialiet, genom direkt uppvärmning af isolationsmaterialiet, genom dåliga kontakter och genom elektriska ljusbågar.

Elduppkomst genom direkt uppvärmning af ledningsmaterialiet är, med de stränga fordringar på ledningarnas groflek i förhållande till strömstyrkan, som stadgas i gällande föreskrifter, och med de tillförlitliga säkerhetsapparater, som i allmänhet numera användas, sällsynt. I samband härmed demonstrerade föredragshållaren en del äldre och nyare typer af säkerhetsapparater och visade genom försök hvilka eldfenomen, som uppkomma vid säkerhetsapparaters funktionerande.

Uppvärmning af isolationsmaterial kan uppstå genom att materialet blifvit fuktigt och därigenom genomsläpper en till att börja med mycket svag ström, som kan blifva allt starkare genom den försämring isolationsmaterialiet undergår genom elektrolys. Föredragshållaren demonstrerade, huru en fuktig fiberplatta på sådant sätt uppvärmdes till hög temperatur.

Äfven förevisades, huru genom dålig kontakt så hög temperatur kan uppstå, att kontaktdelarna blifva glödande och framhölls betydelsen af goda kontakter såväl i lednings-skarfvar som vid smältmetaller och strömbrytare etc.

Föredragshållaren ansåg, att de flesta eldsolyckor i elektriska anläggningar uppstå genom ljusbågar, hvilka genom sin till tusentals grader uppgående temperatur lätt välla antändning af omkringvarande föremål. Ljusbåge uppstår vid ledningsbrott, vid dåliga kontakter och vid ofullständiga kortslutningar, och framhölls med anledning däraf vikten af att strömbrytareledningarna utföras med största omsorg, emedan säkerhetsapparater icke skydda vid kortslutning å dessa. Äfven vid en del apparater kunna ljusbågar uppstå, och uppehöll sig föredragshållaren särskildt vid gnist-

bildningen hos kommutatormotorer, förklarande uppkomsten däraf och framhållande att, om ock fullt tidsenliga motorer numera arbeta så godt som gnistfritt vid alla förekommande belastningar, i vissa fall dock äfven vid dem gnistbildning kan uppstå, hvilket demonstrerades. Föreskriften om att dylika motorer i lokaler, där lättantändligt damm o. d. förekommer, skola vara kapslade eller inneslutna ansåg föredragshållaren därför välbetänkt, men uttalade däremot någon tvekan om det berättigade uti att fordra, att trefasinduktionsmotorer, i all synnerhet sådana utan släpringar, och borstar i liknade fall alltid måste vara kapslade eller inneslutna. Föredragshållaren redogjorde i samband därmed för den principiella skillnaden mellan kommutatormotorer och växelströmsinduktionsmotorer.

Till sist uttalade föredragshållaren den åsikten, att man allför ofta med orätt beskyllde de elektriska anläggningarna såsom vållande till antändning. Ofta stödde man sig därvid blott på det negativa beviset, att antändningen ej uppstått på något annat påvisbart sätt.

Gjallarhornet.

Från sotningsväsendets barndom.

Ur »Svenske Skorstensfejaren» tilläta vi oss återgifva nedanstående historik:

Sotningsväsendets utveckling sammanhänger på det intimaste med utvecklingen af eldstäder och skorstenar. Så länge man ännu eldade på den öppna härdens midt på golvet i stugan och lät röken söka sig ut genom öppningen på taket eller hvad den bäst kunde, så behöfde man ju ingen sotning af särskildt utbildade sotare. Sotet afsatte sig på allt husgerädet och aftorkades efter hand. En del af sotet fastnade i taket och hängde ned från detta ungefär som håren i björnfäll. Däraf det gamla uttrycket att »sitta under sotad ass».

I och med eldstadens utveckling till ugnar, spisar o. s. v. och dessas förseende med skorstenar fick man göra bekantskap med soteld i skorstenen och då dessa senare voro af trä följde som oftast med en dylik soteld att hela huset tog eld. Då brandredskapen voro ytterst primitiva och eldsläckningskonsten föga utvecklade, så att man stod så godt som fullkomligt värlös gentemot en utbruten eld, så var det ju naturligt, att man skulle lägga största vikten vid att söka förekomma utbrottet af eld.

Liksom vårt land intager en ledande ställning, då det gäller eldstadens utveckling, där-

till tvunget på grund af landets naturförhållanden, så kunna vi och finna, att den förebyggande verksamheten mot sotelden i skorstenen tidigt afsatt märken i vårt lands lagstiftningsarbete.

Det äldsta sättet för att förebygga utbrötet af eld, alltså äfven soteld, är, att man böt-faller den husägare inom hvars gård sotelden utbrutit. Härvid gick man något olika tillväga. I den äldsta kända stadsrätten för Stockholm, Bjärköarätten, författad eller rättare sammanskrifven i slutet af 1200-talet samt använd i Stockholm, Lödöse, kanske några andra städer i Västergötland samt någon stad i Södermanland stadgades, att om elden kom lös och husägaren eller hans tjänstefolk släckte elden, så var husägaren saklös, men ropade någon på hjälp och grannarne kommo till för att släcka eller man klämtade i klockorna för att tillkännagiva utbruten eld, så fick husägaren böta 3 mark.

I Visby var man ändå strängare. Visby stadslag utfärdad omkring år 1350 stadgade: Varden en skorsten brinnande, som släcker sig själf, då böte den, som äger skorstenen en mark, men kommer därtill yxa, vattenspann och klockringning, så böte man tre marker. Men varder af elden ett annat hus antändt, så böte man sex marker.

Beräffande förhållandet på landet så lämna oss till exempel Södermannalagen, stadfäst den 10 Augusti 1327, upplysningar därom i dess byggningsabalk, som i 18 kapitlet säger: »Kommer eld upp af ugn eller hård och brinner af honom upp bondens hus och hans grannars, då är skadan stor men böterna inga». Blef en man anklagad för att genom hans eldstad skog blifvit antänd så stadgade lagen att syn skulle förrättas för att afgöra, om så var förhållandet eller ej, och skulle synen hafva fullgjort sitt uppdrag samma år, innan snö ännu fallit.

I den af konung Magnus Eriksson under åren 1350—1357 utfärdade stadslagen, hvilken fortfor att gälla till 1736, då den för stad och land gemensamma lagen trädde i kraft, finnas liknande bestämmelser som denna, hvilka vi anförd från Visby stadslag, ehuru de blifvit något utvidgade. Hade en husägare en hyresgäst och sotelden kom i gästens skorsten så bötfälldes både husägare och hyresgäst till 3 marker. Men hade elden blifvit utropad eller klämtning skett så stego böterna till 6 marker, så framt ingen skada timade. Brann åter en eller två gårdar upp eller flera eller hela staden och man kunde visa, att det berodde på försummelse, så bötade den, som olyckan vållat, med lifvet.

Nästa steg i utvecklingen är att man börjar utfärda bestämmelser om skorstenarnas

rengörning, sotning. När detta skett torde vara vanskligt att afgöra, men det vill synas, som om de första bestämmelserna härom hade utfärdats på 1500-talet. Och nu möter oss det egendomliga förhållandet, att man uppdragit detta komunalta värf åt en samhällets förbannelse, föraktade, nämligen åt stadens rackare, bödelns biträde, ty detta arbete ansågs vara ett sådant, som endast passade för en ohederlig person. Det var ju nödvändigt, men icke behagligt att hafva denne man rotande i köket och trafvande rundt i huset. Att ett och annat försvann vid ett sådant besök, var ju klart. Rackaren i Ribe stad i Danmark fick i januari 1584 absolution för sitt sista tjufnadsbrott, men blef lofvad galgen nästa gång det skedde eller om han vågade understå sig att lämna staden. Af denna sista passus se vi, hvilket nödvändigt ondt man ansåg rackaren-sotaren vara. Man föraktade och afskydde honom, men man kunde dock ej undvara honom. Rackaren hade förutom sotningen äfven att svara för renhållningen af stadens gator, gårdar och hus. Hade det varit i vår tid så ordnad, så hade han helt säkert varit en förnämlig man med titel »direktor för stadens så- och så-väsen», dåtiden tälde honom ej i samma rum äfven »utom tjänsten». Man föraktade den bänk där han satt; kasserade den bågare, ur hvilken han druckit. Var det så, att man unnade honom ett krus öl, så slog man upp det med vänster hand, omvänd. Han var samfundets utskott, men vidhängsen som dess skugga. En oärlig man!

Det berättas, att en sotare, hvars barn af lidit, icke kunde få barnet begrafvet, enär icke ens dödgräfvaren ville hafva något som häst med sotaren att göra. Inget under att sotarne klagade hos höga vederbörande och följden af klagomålen blef en kunglig förordning, utfärdad af konung Karl XI, af innehåll att bödeln och allt hans tjänstefolk voro ärliga personer. Denna kungliga förordning utfärdades sedermera genom en publication af den 27 januari 1699, som säger: Aldenstund Hans Kongl. May:tz Allernädigst funnit skäligt af förklara och förordna, det skarprätterne här i

Jonserefs Fabrikers Aktiebolag

GÖTEBORG

rekommenderar sina tillverkningar af sprutslangar af prima kvalitet.

riket intet böra hållas för oärlige, eller sådana som från åtlit folcks omgång och gemenskap böra wara afstängde, utan för ährlige ansees så länge de sig ährligen och wäl förhålla, och med inga grofwa och ähreröriga missgierningar sig förbryta, på hvilken händelse och de som andre illgierningzmän komma undergå ett lagligt straff. Warandes eliest Skaprrättarna förordnade och satte till att afstraffa dem, som med deras missiärningar öfvertråda Lagen och Kongl. May:tz Förordningar, och således hafwa att förrätta det som uti wissa criminel mål hörer til Executionen, så wäl af hans Kongl. May:tz egne som des domhafwandes domar och befällningar; Och såsom högst bemelte Hans Kongl. May:tz förmedelst des allernädigaste skrifwelse af den 5 Majus i nåder befäller, at detta här i staden måtte publicerat bliwa, samt at deröfwer alfarsam hand hålles, at denna Hans Kongl. May:tz allernädigaste Förordning må warda efterlefwat och på intet sätt öfverklädd, så at icke allenast Skaprrättarne med deras Hustrur Barn och Tienstefolck, som sig hos dem intet kunna försörja, utan ästundar på ett annat sätt at söka sig föder, hos annat Folck måge bliwa i tiensat agtane samt til det som lofligt och skickeligt är anförde, tagandes hans Kongl. Mst:z både sielwa Skaprrättarne samt Deras Hustrur, Barn och tiensfefolck, uti des höga Kongl. hägn och beskydd, så att ingen må eller skall understå sig, dem på ett sätt, eller annat något at förwita, så länge de sig ährligen och wäl förhålla, wid det straff som Kongl. May:tz förbudz öfwerträdare följa plägae; Altså och på det hwar ock en må kunna hafwa detta sig til underdånig och hörsam effterriättelse, uti de tillfällen som sådant uti en eller annan måtto kunna komma at angå, samt Skaprrättarne med deras Hustru, Barn och Arfwingar, måge komma at åtniuta de willkor, som denna Hans Kongl. May:tz för dem gjorde Allernädigaste Förordning dem förunnar och tillegnar, ty warder detta här med publicerat och allmänneligen kungjordt. Stockholm ut supra.

Få torde wäl de yrken vara, som hafwa haft ett dylikt kungligt beskydd.

I de första svenska brandordningarna, nämligen Stockholms af den 10 maj 1661 och den 10 augusti 1675, Upsala 1694 m. fl. finnas inga bestämmelser direkt om sotning utfärdade, dock såges i 1661 års brandordning, att vid brandsyn, som två gånger om året skulle förrättas, vår och höst, skulle synemännen tillse att eldstäderna blefvo ordentligt rengjorda. Samma bestämmelse fanns i Upsala brandordning af 1694. I Stockholms brandordning af 1675 föreskrefs att vid undersökning till utrönande

af brandens uppkomst skulle äfven tillses, om orsaken vore att hänföra till osotade skorstenar. Samma bestämmelse fanns i Jönköpings brandordning af år 1692, hvilken dessutom föreskref sotning 2 gånger om året. Kontrollen öfver detta arbetes utförande ålåg brandsynen.

Men närmare bestämmelser finnas ej. Det vill af åtskilligt att döma se ut, som om förordningarna rörande tider för sotning, af hvem arbetet skulle utföras o. s. v. hade blifwit utfärdade före dessa brandordningar och då närmast af magistraten i städerna.

Af samma myndighet tyckes äfven taxor för sotningsarbetet hafva blifwit utfärdade. Taxorna tyckas hafva varit lika för allt arbete. Här- om tvistades jämnt och ständigt. Man kan ju ej annat än gifwa sotaren rätt i, att det var skillnad på att sota en vanlig liten skorsten och en som var två eller tre våningar hög. Magistraten ville bestämma taxan efter förra principen och sotaren efter den senare.

Det gick emellertid smått med framstegen att bringa ordning i arbetet äfven sedan lagstiftningsmakten tagit hand om saken, man var ej riktigt van vid stadslifvet utan pretenderade att få åtnjuta samma friheter, som voro naturliga under lifvet på landet. Alla offentliga anordningar, som afsågo ordning och säkerhet inom samhället, betraktades som lika många ingrepp i den enskildes rättigheter och borde därför öfvertrådas eller kringgås, där man så kunde. Men uppifrån arbetade man med all kraft på att få dylika ting genomförda. Detta kunna vi se af ett rådsbeslut från 1630 som för uraktlåtenhet från sotarens sida att fullgöra sin skyldighet stadgade: »mot honom (sotaren) skall man förfara med sittande i stocken under hela åtta dagar på vatten och bröd, androm till afsky». Detta är ju ord och inga visor!

I och med eldstädernas och skorstenarnas utveckling samt krafven på större noggrannhet vid arbetets utförande uppstod så småningom det fackutbildade yrket. Skildringen däraf må dock anses falla utom ramen för denna framställning, som endast afsåg att framvisa några drag från sotningsväsendets äldsta tider: dess barndom.

Historikus.

Från brandkårernas verksamhet under år 1912.

Karlskrona. Karlskrona brandkår har under år 1912 varit alarmerad 32 gånger, däraf 4 gånger för soteld och 6 gånger för falskt alarm.

Af eldsvådorna ha 3 varit af den omfattning att tre eller flera slangledningar behöft användas.

Vid en af dessa eldsvådor, den 6 febr. uti Konsul Ernbergs fastighet, Norra Kungsgatan 3, kommo tillsammans 11 slangledningar från brandposter, flodspruta, stadens ångspruta samt Marinens ångsprutor n:o 1 och 2 till användning samt den 6 september uti fastigheten Borgmästarebron 2, där 4-, och den 13 januari uti en magasinsbyggnad, Norra Smedjegatan n:r 56, där 3 slangledningar från brandposter kommo till användning.

I öfriga fall har elden släckts med en slangledning från brandpost eller ångspruta samt med assuranssprutor.

Utom stadens planlagda område har hjälp lämnats af brandkåren 4 gånger, däraf med ångsprutan 2 gånger.

Brandkårens automobilredskapsvagn, som i början af året insattes för utryckning, har sedan dess uttryckt vid alla eldsvådor, och har densamma fungerat utmärkt.

Den å brandstationen stationerade — Drottning Sofias Förening tillhörande — ambulansvagnen har under året tagits i bruk 125 gånger, däraf för olycksfall 28 gånger.

De hösten 1911 påbörjade om- och tillbyggnaderna af brandstationens byggnader, ha under året fullbordats.

Brandtelegrafan har under året ombyggt och moderniserats. Så ha samtliga brandskåp förändrats för hvilström, en ny signalinduktor samt en hvilströmsplint och en Morse kontrollapparat anskaffats.

Klockor till reservens manskap ha uppsatts, dessa äro med afstick inkopplade å brandtelegrafslingorna. Klockorna äro af endast 2 ohms motstånd, hvilket möjliggör denna anordning.

Af större brand- och lifräddningsredskap, som under året anskaffats, kan nämnas: 1 st. mekanisk steg — från E. E. Fromell, Sundsvall, 24 meter, 1 st. rutschduk, 1 st. lifräddningskorg, 1 st. lifräddningslina med sax — fr. Brandchef Petterson, Nyköping —, 12 st. manskapslinor med rullar, 1 st. brandposthufvud (dubbel afstängning), skarf- och hakstegar m. m. mindre materiel.

Härnösand. Brandkåren härstädes har under det gångna året varit alarmerad 17 gånger, däraf för eldsvåda 8 gånger, för soteld 5 gånger, för inspektion 1 gång och kontakt 3 gånger. Af ofvannämnda eldsvådor ha 2 varit af större betydelse och 1 medelstor.

Den sammanlagda väglängden som brandkåren vid utryckningar tillryggalagt utgör 18 $\frac{1}{2}$ km. Den vid eldsvådor använda slanglängden utgör 2,200 meter.

Tre olycksfall ha inträffat under eldsvådorna, dock intet af svårare beskaffenhet.

Brandposternas antal ha under året ökat med 4. En ångsprutebrunn har anlagts på Kronholms-

planen å ledningen som leder konderingsvattnet till elektricitetsverket. På en af pumparne till vattentornet har en sådan anordning vidtagits, att den kan användas som fast elektromotorspruta. Kostnaden härför har uppgått till kr. 75.

Ambulansvagnen härstädes har under det gångna året uttryckt 109 gånger, däraf för sjukdomsfall på grund af blintarmsinflammation 20 gånger, annan sjukdom 66 och olycksfall 23. Utryckningarna ha vid 23 tillfällen gällt fall inom staden, men vid öfriga 86 utryckningar har hämtning skett vid tåg och båtar. Antalet utryckningar har varit störst under juni och nov. månader med hvardera 15 och minst under mars månad, då vagnen togs i anspråk endast 3 gånger. Under julafton var vagnen ute 4 gånger, största antalet utryckningar på en dag. Sammanlagda väglängden under utryckningarna har varit 39,67 mil.

Luleå. Luleå brandkår har under år 1912 alarmerats 35 gånger, däraf för eldsvåda eller tillbud till eldsvåda 11 gånger, för soteld 17 gånger, för trängrök 3 gånger, genom kontakt 2 gånger, genom falskt alarm af oförstånd 1 gång och för inspektion 1 gång. Dessutom har anmälts ett eldsvådetillbud för hvars släckning brandkåren ej behöfde alarmeras, hvarjämte flodsprutan deltagit i släckningen af en eldsvåda utom stadens område. För släckning af eldsvådor har en gång 3 slangledningar från brandposter användts, 2 slangledningar från en brandpost en gång, och 1 slangledning från brandpost en gång. Öfriga eldsvådor hafva släckts medel pyttssprutor. Sammanlagda slanglängden som använts för släckning af eldsvådor utgör 540 mtr. Sammanlagda väglängden för utryckningarna fram och åter, förutom utryckningar för soteld, utgör 9,040 meter.

Ambulansvagnen har under året rekviderats 172 gånger och har i skjutsersättningar härför influtit kr. 377: 75.

Vid teater- och andra föreställningar har af brandkåren utförts 58 vakter och har i ersättning härför influtit kr. 127: 50.

Förbundsangelägenheter.

Underteknad får härmmed inlämna uppgift å Styrelseledamöterna vid Norrköpings brandkärs kamratförening för år 1913.

Ordförande K. S. Svensson, vice ordförande J. Dahlberg, sekreterare K. A. Johansson, kassör B. G. Andersson, K. O. Karlsson.

Norrköping den 14 januari 1913.

K. A. Johansson,
Sekreterare.

Jönköpings Brandkårs Kamratförening hade den 10 januari sitt årsmöte, hvarevid bland annat förekom val af styrelse. Den gamla styrelsen återvaldes och utgöras af J. F. Sandgren, G. Grahn, sekreterare och F. Karlsson, kassör. Till att representera föreningen vid Svenska Brandmannaförbundets årsmöte i Jönköping utsågs J. F. Sandgren.

Brandkårsmuseum i Göteborg

har af brandchefen i Falun, Carl Landström, som gifva emottagit en gammal bok, Allmänna eldsläckningsregler af Å. Lindgren, samt af brandmästaren i Eskilstuna, Conrad Söderberg, två fotografier, för hvilka gifvor härmed franbäres ett värdsamt tack!

Å Museets vägnar:
Eric Blomgren.

Ordet fritt.

De påstående och uttalanden, som göras uti insända artiklar under ofvanstående rubrik, få alltid stå för insändarens egen räkning.

Red.

Brandkonsulenterna.

Att brandväsendet skulle «på ett ryck» kunna dragas fram ur sin »skymundanställning» var ju ej att vänta, men genom vårt förbund, kanske ännu mera genom brandchefernas, äro vi på god väg att blifva kända och erkända. I förhållande till forttiden, hvilken slutade med år 1907, äro stora förändringar att anteckna. Om någon ort blifvit efter allt för långt, kommer ljuset och upplysningen att desto skarpare framvisa nödvändigheten af reformer, och den sista blir då i regel den första.

Äfven i vårt yrke är konkurens och ärelystnad en drivande faktor, som ej får förbises, utan genom klokt utnyttjande begagnas till både allmänt och enskildt väl.

Jag kom nu närmast att tänka på de af Svenska Brandmannaförbundet tillsatta eller utsedda brandkonsulenterna. Vid kommitténs sammanträde föreslog underreklam till brandkonsulent en af de (kanske den) styfvaste brandofficerns vårt land för närvarande äger, både i fråga om tjänstutbildning och personliga egenskaper i öfrigt. Dessutom har han ett mycket stort intresse för just denna verksamhetsgren inom brandväsendet. Men en ärad kommitékamrat gjorde den invändningen, att den friske inte behöfver någon läkare och att den vakne inte behöfver någon väckning.

Att brandcheferna skulle anse sig förbigångna af att vi utsågo män ur egna led, har för mig, och jag tror för hela kommittén blifvit en öfverraskning af angenämoste slag. Det var ej för egen utmärkelse eller vinning vi planerade, utan för att räcka en om ock

svag hand åt de som blifvit efter. Att nu brandcheferna efter att ha riktat en änespark åt vår förmåga att fylla uppdraget afundsjukt pointerat, att de skola göra det, är ju så mycket bättre. Ty förut åtminstone ha som sakkunniga stått till buds endast agenter och i bästa fall f. d. militärer af högre eller lägre grad, utan någon som hälst praktisk brandkårsutbildning. Inte ha vi kunnat tro, att det på någon plats skulle finnas så dåligt förtroende för respektive brandbefäl af egen kär, att chefen ej skulle vilja godkänna eller gilla hans anvisningar för eldsläckningsväsendets ordnande i något landsamhälle, där förut ingenting finns. Någon slags myndighet tänkte nog ej kommittén än mindre Svenska Brandmannaförbundet att utrusta sina konsulenter med. De hade nog så vidt möjligt anlitat respektive brandchef i det intilliggande större samhället, i de fall något samhälle i omedelbar närhet af stad så önskat. Att brandkonsulenterna fyllt ett behof, visar den mängd förfrågningar om råd m. m., som redan ingått.

Brandväsendets ordnande anses nog i allmänhet som något nödvändigt, men som det ingenting producerar, blir det också oftast ansett som ett påhäng, närmast att likna vid ett paraply i vackert väder. Det skall alltid funktionera, vara snyggt och rent, men ställes alltid lika regelbundet i skräpvrån, och får ej kosta något.

Nog resonerar många som så, att det ställer sig dyrare att anlita det stora eller större samhällets brandchef i vissa organisationsfrågor och vid rådfrågningar, än en hans nnderlydande, och att en kunnig brandchef skall ställa upp så stora anspråk på godtgörelse, att det hällre blir brandchefen—agenten som anlitas, om annan sakkunnig ej kan anskaffas.

Vi ansågo oss göra en god gärning genom att tillsätta brandkonsulenterna; brandcheferna anse det såsom *sin* plikt att utträtta denna syssla, således: Idén var god och låg så att säga i luften. Det var bara vi som togo den först.

Adolf Edberg.

Till

Redaktionen af Svensk Brandkårs-Tidning,
Göteborg.

Anhålls om plats för nedanstående.

Vid Svenska brandmannaförbundets årsmöte i Falun den 22—23 april 1912, beslöts att tillsätta brandkonsulenter, 17 st., som skulle få till uppgift, att på amodan från samhällen, som ämnade ordna eller förbättra sitt brandväsende, tillhandagå vederbörande med råd och upplysningar i berörda afeende, äfvensom att uppgöra förslag i organisationsfrågor för brandväsendet.

Gynna annonsörerna!

Sänd in meddelanden till tidningen!

Öfver detta förslag har styrelsen för Svenska Brandchefsföreningen framfört sina klagomål till en del större brandförsäkringsbolag, och framhåller bl. annat, att de af Svenska brandmannaförbundet tillsatta brandkonsulenterna på några få undantag äro helt olämpliga, och att förbundets beslut kan medföra betänkliga följder.

För det första vill jag framställa följande fråga: Äro då alla brandchefer fullt kompetenta när det gäller att organisera ett brandväsende? Af dessa nu tillsatta brandkonsulenter ha de flesta, om inte att säga alla, en mångårig verksamhet bakom sig såsom brandmän, och jag tror förvisso att de kunna fylla sin uppgift såsom konsulenter. Det är eldsvådor och en väl använd tid i brandtjänsten som gör att brandmännen blifva fackmän, och icke de granna titlarna som gör det.

Hvad beträffar brandväsendet på landsbygden, så är nog den »ansvarige brandchefen» icke mera ansvarig härför än den »ansvarige brandmannen». Om nu en af dessa konsulenter skulle göra några feltag vid organisationen af ett brandväsende på landsbygden, så antag jag väl att inte brandchefen i den stad där konsulenten är hemma, bär något ansvar för detta. Af de brandchefer, som äro förmän för de tillsatta 17 brandkonsulenterna, finns det nog ej mera än 5, högst 6 stycken som äro verkliga fackmän, och t. o. m. i styrelsen för Brandchefsföreningen är heller icke alla fackmän, men ändå tycks de vara fullt kompetenta att bedöma i omförmälda fråga. Skall då aldrig den dagen nalkas, då brandmännen blifva uppskattade efter förtjänst, och ej som nu är brukligt endast efter rang och titel? Och nu till sist vill jag taga ett exempel. Om en person har tjänat vid en brandkår en 10 å 15 år, och under tiden blifvit befordrad till exempelvis sergeant eller brandmästare och brandchefsplatsen i samma stad blir ledigförklarad, så får sergeanten ej platsen om han söker på grund af hans låga ställning, men en annan högre upp på rangskalan stående person söker och naturligtvis får platsen, trots han aldrig har varit anställd vid någon brandkår förut. Vilken af dessa två kan sägas ha varit mest berättigad och haft den största kompetensen att taga befälet öfver kåren och leda eldsläckningen?

Brandman.

Brandväsendet och Frivilliga brandkårer å landsbygden.

Genom tidningpressen har nyligen meddelats, att det nu ifrågasättes bilda s. k. frivilliga brand-

kårer för landsbygden och andemeningen härmed är ju mycket god, därest sådan organisation kan ernås, som närmelsevis uppfyller fordringarna däruti, nämligen att första servis inom hvarje brandområde finnes tillgänglig, som omedelbart på kallelse eller signal om eldsvådetrytt genast ingriper i eldsläckningsarbetet intill dess att hufvudstyrkan hunnit mobiliseras. Kan återigen ej så ordnas, har ett sådant brandsystem ringa betydelse, emedan det torde vara väl bekant att, om en utbruten eldsvåda icke kan släckas i sin linda, utan ohejdigt utbreda sig under 20 minuters tid i trähus, så återstår sällan annat, än söka begränsa eldens spridning till närgränsande hus. Men äfven denna försvarsåtgärd kan ofta misslyckas, synnerligast i tätare bebyggda träsamhällen.

Beträffande frivilliga brandkårsystem, har det visat sig, att dylika kårer kunna lätt nog bildas på skilda platser, men har också den erfarenheten vunnits, att hållbarheten och intresset för sysslan endast fortgått så länge systemet haft nyhetens behag. I nuvarande tider torde det hufvudsakligen vara aflöningen eller en hjälplig ersättning för bunden frihet, som utgör vägmätaren och uppehåller intresset för sysslan, synnerligast för en så viktig befattning som brandtjänsten.

Det frivilliga brandkårsystemet är alls icke någon nyhet, ty redan för cirka 17 år sedan importerades systemet och organiserades dylika kårer till och med i en del landsortsstäder, med namn heder och värdighet som fasta brandkårer, men denna organisation blef dock icke synnerligen långvarig, emedan den äsikt en snart nog gjorde sig gällande, att berörda brandkårsystem, såsom varande mindre hållbart i effektiviteten, icke voro lämpligt i annat afseende än såsom reserv, och äfven då mot viss ersättning. Tillfölje häraf voro en del städer nog framsynta och togo steget fullt ut, samt uppsatte kassernerade brandkårer, hvaremot en del andra stadsamhällen bildade s. k. halffasta, d. v. s. utan brandstationer, men med kontrakteradt och aflönadt manskap, boende i sina hem på skilda ställen inom stadsamhället. Sistnämnda brandsystem, i hvad dylika städer vidkomma, kan naturligtvis ur brandsläckningssynpunkt sedt, icke anses vara fullt effektivt, emedan dels genom manskapets spridda bostäder tidsfristen oftast blir allt för lång, innan eldsläckningen kan företagas och dels äfven det betänkliga däri, att larmsignalapparaterna äro placerade å poliskontoren och där omhänderhafves. Hvilka olägenheter som därmed äro tillfinnandes torde vara lätt nog att inse.

Att nu landsbygden försöker på bästa sätt organisera brandkårer, måste betraktas som nödvändigt och välbehöfligt, men icke nog därmed att manskap finnes, det fordras äfven passande, lätt och praktisk brandredskap. Med tanke härpå och den brist på lämpliga vattenstationer som i flesta fall göra sig känbara på landsbyggen för eldsläckning,

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSÄFFÄREN Stockholm
 E. Bergström & Co.
 Guldmedalj Stockholm 1887. Högsta pris Gælle 1901. Statsdiplom Berlin 1901.
 Specialaffär för **Brandmateriel.**

borde större kolsyresprutor om 2 å 400 liters rymd göra sig nyttiga. Där vatten finnes att tillgå, torde väl då våra moderna motorsprutor eller mindre ångsprutor böra anskaffas.

Det får icke vara afskräckande för kommuner eller stationssambällen, att för 5 å 6000 kronor sätta brandredskapen i tidsenligt skick, ty med fakta kan dock framhållas, att ett godt brandväsende betalar sig samt dessutom är och förblir den enda betryggande säkerheten i farans stund till skydd för lif, hus och egendom. Man har emellertid anledning hoppas, att såväl landsbygden, i hvad för den kan påfordras, som i all synnerhet berörda landsortsstäder, försöka vakna upp ur försumpningen.

X.

Notiser.

Fängelsestraff för falskt alarm. Brandchefs-föreningens styrelse hade den 20 dennes sammanträde i Göteborg. Därvid väcktes af brandchefen i Helsingborg H. Fogelklou en motion i syfte att ingå till regeringen med begäran om stadgande af fängelsestraff för falsk alarmering af brandkår. Strafflagens 19:de kapitel borde erhålla det tillägg, att alarmering inbegreps under överkan å ledningar. Danmark har redan en sådan lag, och nyligen dömdes en person där till icke mindre än två månaders fängelse för falskt alarm. Styrelsen beslöt framlägga motionen för brandchefs-föreningens blifvande årsmöte, som kommer att hållas i Sundsvall.

Brandchefs-föreningen. Brandchefen i Göteborg, löjtnant G. F. Ekstedt, har valts till v. ordförande i Brandchefs-föreningen.

Explosionsfaran i bilgaragen. Kontrollören för explosiva varor i huvudstaden, ingenjör G. von Feilitzen, har för en tid sedan till överståthållareämbetet ingått med framställning om önskvärdheten af en automobilgarageförordning.

Han påpekar den fara för eldsäkerhet och explosion, som uppkommer därigenom, att kloakafloppen ofta äro ordnade på ett otillfredställande sätt och att ventileringens stundom är bristfällig. Som den tunga bensingasen lätt »vandrat» till lägre liggande lokaliteter, uppstår äfven i omgifningen af garaget fara för explosionen.

Beträffande belysningen borde stadgas, att endast elektriskt ljus finge komma till användning där.

Brandchefen i Stockholm som yttrat sig angående ifrågakvarande framställning, vitsordar af personlig erfarenhet, att ett stort behof förefinnes för den ifrågasatta förordningen.

Till sist anges såsom lämpligt att åt lämpliga personer uppdrages, att göra en utredning i frågan.

Stockholm köper en ny ambulansbil. Till Stockholms stads hälsovårdsnämnd har i dagarne levererats en speciell epidemivagn, den första i sitt slag

i landet. Chassit med sin 24 hkr:s motor härrör från Opel, medan karosseriet, som särskildt fått utföras för uppgiften, har utgått från Freyschuss vagnfabrik i Stockholm.

Värmeledning finnes i vagnen och vagnskorgen är invändigt bonad, så att den lätt kan tvättas och desinficeras. Plats finnes inuti vagnen för fyra sittande personer, men för den händelse den eller de epidemiska trafikanterna ha behöf af att färdas i liggande ställning, endast för 2. I senare fallet anpassas inne i vagnskorgen en liggbräda, försedd med stoppad dyna, hopfällbar så att den, då den ej är i funktion, hvarken synes eller är i vägen för de åkande.

En fördel med den nya vagnen är, att den afsiktligt är gjord så lik en privatautomobil som möjligt för att undgå att väcka extra uppmärksamhet och eventuellt folksamling, bara det att glasat är korrugerat så att det hindrar nyfikna ögon att uppfånga interiörerna.

Falu brandkår. Brandchefen har från och med i år erhållit en löneförhöjning af 300 kr. Vidare har anslagits 400 kronor för uppsättning af elektriska larmklockor i de extra brandkarlarnas bostäder samt 1,400 kronor för inköp af ytterligare två hästar.

Utrikes.

Optisk larmklocka mot inbrottsjuftvar och för eldsvåda. En fransk ingenjör har nyligen konstruerat en alarmapparat, som utgör en i det närmaste fullgod ersättning för en mänsklig väktare. Apparaten fungerar innan den minsta skada tillfogats kassaskåpet eller det föremål inbrottsjuftven beslutit bemakta sig. I själfva verket har apparaten ingen materiell kontakt med omgifningen, ty dess konstruktion är byggd på optisk grund och utgör en mekanisk ekvivalent för det mänskliga ögat. Apparaten upptager den minsta ljusstråle ur en lykta t. o. m. från en tändsticka och tjänar sålunda samtidigt som brandalarmapparat. Det »mekaniska ögat» består af ett selenbad, upprullat i en ögla, hvilken inneslutes i en cylindrisk låda, 4 tum i diameter och c:a 1 tum tjock. En sådan låda är placerad i hvart och ett af de rum, som skola skyddas, och deras ljussensationer öfverföras på elektrisk väg till en gemensam mottagare, hvilken är placerad i sängkammaren eller något lämpligt rum, hvarifrån signalen kan höras. — Apparaten har dock ett fel. Den kan icke skilja mellan rätt och orätt och alarmerar följaktligen vid alla ljusfenomen, oberoende af hvad slag de äro eller hvarifrån de komma. Uppiinnaren torde dock på ett eller annat sätt lyckas öfvervinna äfven denna brist.

Frivilliga brandkårer i Danmark. I den närmaste tiden kommer att i Rådhuset i Köpenhamn hållas ett möte vid hvilket man skall söka åstadkomma en ny organisation, som skall heta »Dansk Brandkorps-Forbund». Organisationen skall arbeta för fortsatt reorganisation på frivillighetens väg af brandväsendet på landet.

